

2017. február 9.

EURÓPAI TURIZMUS 2016-BAN – TRENDEK ÉS KILÁTÁSOK

Az ETC 2016/4. negyedéves jelentése

2016 sorban a hetedik év, amikor az európai turizmus eredményei növekedést mutattak. A világ leglátogatottabb régiója 620 millió turistaérkezést tudhatott magáénak az elmúlt év során, amely szerény, de szívesen fogadott 2%-os emelkedést jelent 2015-höz képest. Európa turizmusa összességében rendkívül rugalmasnak bizonyult, a biztonsági kockázatok ellenére a turisták továbbra is nyitottak a kontinens felfedezésére. A szakértői előrejelzések pozitívak maradnak: 2017-ben várhatóan 3%-kal bővül tovább az európai nemzetközi turizmus.

2016-ban az ETC számára adatot szolgáltató 32 európai országból 28-ban növekedést regisztráltak a vendégszámok tekintetében.

A rendelkezésre álló adatokat figyelembe véve 2015-höz képest a legdinamikusabb növekedést a turistaérkezések számában *Izland* (+40%) produkálta, ami részben annak köszönhető, hogy az ország a transzatlanti utazások fontos csomópontja. *Cipruson* (+20%), *Szlovákiában* (19%) és *Bulgáriában* (+16%) is jelentős vendégszám-növekedést mutatnak az adatok az előző évhez képest. Előbbi két desztináció profitált az orosz utazások Törökország felé történt korlátozásából is, de a szembetűnő növekedés a jobb légi elérhetőségnek és a szezonális csökkenésére irányuló marketingtevékenységnek is köszönhető. *Szerbia* és *Portugália* (mindkettő +13%) is kiemelkedő növekedést ért el 2016-ban: mindkét ország vonzó célpontja a kedvező árú utazásokat kereső turistáknak, valamint biztonságos úti céloknak ítélik őket.

Az Európa-szerte megfigyelhető általános növekedést a drámai események utóhatásai nem hagyták érintetlenül. *Törökországban* a turistaérkezések száma erősen visszaesett (-31%) a sikertelen puccskísérlet és az év során történt támadások következményeként. Nyugat-Európában az erős svájci frank továbbra is hátrányosan érinti *Svájc* (-2%) beutazó turizmusát, míg *Belgium* (-14%) turizmusa továbbra is elszenvedi a 2016 márciusában történt tragikus események hatásait.

A szálláshely-szolgáltatás ágazatának bővülése összhangban volt a nemzetközi turistaérkezések trendjével. Európában a foglaltság (+0,3%) kismértékben növekedett, míg a napi átlagár (-3,4%) csökkent 2016-ban. A RevPAR mutató (-3,1%) szintén csökkenést mutatott. A dinamikusabb növekedés hiánya ebben a szektorban a biztonsággal kapcsolatos aggodalmaknak és az árérzékeny turisták növekvő számának tudható be.

A légitölekedés területén stabil keresletnövekedést figyeltek meg 2016-ban is. Európában az utaskilométer (RPK) mutató 4,2%-kal nőtt 2016 novemberéig az előző év azonos időszakához képest, és a kapacitás (ASK) is 4,2%-os bővülést mutatott.

Küldőpiacok

Az **európai desztinációk** nagy többsége a *német vendégszám* emelkedéséről számolt be 2016-ban 2015 azonos időszakához képest. 2016. novemberi adatok alapján Bulgáriában nőtt a legnagyobb mértékben, 32,6%-kal a német vendégek száma. Ez annak tudható be, hogy a német turisták – a gazdasági növekedés ellenére – továbbra is árérzékenyek, és a megfizethető úti célokat részesítik előnyben. Belgium és Törökország csökkenő német vendég számról számolt be 2016-ban, ami egyértelműen a terrortámadások hatásának tudható be.

A *holland vendégek* száma Montenegróban, valamint Bulgáriában emelkedett legnagyobb mértékben, ami Montenegró esetében 55,3%-os, Bulgária esetében pedig 38,8%-os holland vendég számnövekedést jelentett. Törökországban feltűnően, 26,6%-kal csökkent a holland turisták száma 2016-ban a 2015-ös év azonos időszakához képest, ezen kívül Lettorszáiban (-20,3%) mértek jelentősebb csökkenést.

A *francia utazók* részéről az év elején tapasztalható óvatosság után a legtöbb desztinációban némi növekedés figyelhető meg. Franciaországot továbbra is érinti a terrortámadások okozta zavar, de inkább mint desztinációt, és nem mint küldőpiacot. A Franciaországból érkező turisták száma leginkább Izlandon, Litvániában és Portugáliában emelkedett, de több desztináció is erős növekedést regisztrált. 2016 folyamán öt országban tapasztaltak csökkenő francia keresletet: Svédországban, az Egyesült Királyságban, Görögországban, Belgiumban és Törökországban.

Az *olasz vendégek* száma legnagyobb mértékben Izlandon (+32,6%) emelkedett a 2016-os adatok alapján. Ezen kívül Dániában a vendégéjszakák (+24,2%), Lettorszáiban pedig a vendégek száma (+22,5%) emelkedett erőteljesen. Ez különösen Lettország szempontjából kitűnő eredmény, mivel az olasz érkezések növekedése ellensúlyozza az egyéb küldőpiacok keresletének visszaesését.

A 32 adatot szolgáltató ország közül 16-ban kétszámjegyű növekedésről számoltak be az *Egyesült Királyságból érkező vendégek*, illetve vendégéjszakák számát tekintve, ezek közül 5 országban 20% feletti bővülést mértek. Lettorszáiban volt a legdinamikusabb a növekedés (+41,0%) 2016 első kilenc hónapjában az előző év azonos időszakához viszonyítva. Noha az euróval szembeni gyengébb font a britek számára drágábbá tette a külföldre utazást, ők továbbra sem mondtak le arról. (A font gyengülésének hatásai 2017-ben jobban látszanak majd, hiszen az utazási szokások megkésve követik a pénzügyi változásokat az előzetes foglalások miatt.) A brit turisták legkedveltebb desztinációi, Spanyolország, Portugália és Írország is kétszámjegyű növekedést tapasztalt a brit látogatók számában a november végi adatok alapján. Az előrejelzések alapján az Egyesült Királyságból történő utazásokkal kapcsolatban mérsékeltebb növekedésre lehet számítani a jövőben a Brexit bizonytalan hatásai miatt.

Az *orosz vendégek* száma Törökországban drasztikusan, 77,3%-kal csökkent 2016 első tizenegy hónapjában. Az orosz utazási szankciókat Törökország felé 2016. június végén ugyan feloldották, de ezzel együtt a lassuló gazdaság, a rubel leértékelődése és a terrortámadásoktól való félelem továbbra is hatással van az oroszországi kiutazó turizmusra. 2017-re pozitívak az előrejelzések az orosz utazásokkal kapcsolatban, azonban ekkora mértékű csökkenést nem lehet azonnal kiegyenlíteni. Bár többségben voltak az orosz vendégek csökkenését regisztráló országok, több desztináció is kétszámjegyű növekedésről számolhatott be. Ezeknél az országoknál a dinamikusabb növekedés hátterében az előző években jelentősen visszaesett orosz vendégforgalom konszolidációja, illetve az egyébként Törökországba irányuló utazások célpontjainak áthelyeződése áll.

Az **Európán kívüli küldőpiacok** kapcsán érdemes kiemelni az *Amerikai Egyesült Államokból* érkező turistákat. Az amerikai turisták számának növekedése Európában az erős dollárnak és a kedvező gazdasági feltételeknek köszönhető. Az Egyesült Államokból érkezők száma 8%-kal nőtt 2016-ban, elérve a 27,4 millió turistaérkezést, és 2017-re is hasonló eredményt becsülnék a szakértők. A pozitív trend fennmaradása azonban bizonytalan abból a szempontból, hogy az európai utazások keresletét hátrányosan érintheti az új amerikai kormány globális politikája.

Egyes európai desztinációk továbbra is kiemelkedő növekedést tapasztalnak a *kínából érkező turisták* számában. Ennek ellenére az Európába látogató kínai turisták száma összességében mindössze 2%-kal nőtt 2016-ban. Ez azt jelzi, hogy az ázsiai kockázatkerülő küldőpiacok – ide tartozik Japán és India is – a támadásokkal fenyegetett desztinációk helyett más úti célokat választanak.

Az indiai küldőpiac, bár jelenleg nem túl nagy Európában, ígéretes lehetőségnek tűnik a jövőbeli bővülés szempontjából. 2016-ban 2,3 millió turistaérkezést regisztráltak kontinensünkön ebből az országból.

A *Japán vendégek számának* alakulása Európában változó képet mutatott 2016-ban: az adatokat szolgáltató országok közel felében csökkenést regisztráltak, miközben egyes desztinációk esetében Japán továbbra is fontos küldőpiac maradt.

Az 1. táblázat Európa, ezen belül Közép- és Kelet-Európa 2016. évi (jelenleg rendelkezésre álló adatok alapján) becsült forgalmát és részesedését, valamint a 2021-ig várható növekedési ütemeket mutatja be az ETC kiemelt tengerentúli piacain.

1. táblázat

A főbb tengerentúli piacok kiutazó turizmusa (előrejelzés)

Küldőpiac	Kiutazó turisták száma (ezer fő)	Long haul (tengerentúli) úti célok részesedése	Európa részesedése a long haul turizmusból***	A KKE* régióba érkező turisták száma (ezer fő)	KKE* részesedése az európai beutazásokból	Az Európába irányuló utazások számának változása	
						2016	2016–2021
Argentína	10 517	28,3%	39,2%	129	11,1%	+28,3%	+72,1%
Ausztrália	16 744	96,1%	33,4%	494	9,2%	+21,8%	+24,6%
Brazília	8 009	71,1%	48,3%	238	8,7%	+10,3%	+23,9%
EAE**	3 701	47,9%	60,3%	65	6,1%	+5,1%	+49,7%
India	15 650	96,0%	15,9%	803	33,6%	+54,1%	+60,7%
Japán	22 603	65,6%	31,0%	669	14,5%	+38,8%	+29,7%
Kanada	32 613	38,6%	38,7%	296	6,1%	+13,7%	-0,6%
Kína	86 619	45,6%	25,9%	3 675	35,9%	+55,7%	+46,6%
Mexikó	21 698	12,8%	51,3%	160	11,2%	+18,2%	+13,3%
Oroszország***	18 976	26,5%	–	7 265	52,1%	+62,9%	+69,0%
USA	105 016	59,4%	44,0%	3 645	13,3%	+29,1%	+36,0%

*Közép- és Kelet-Európa = Azerbajdzsán, Bulgária, Csehország, Észtország, Kazahsztán, Kirgizisztán, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Magyarország, Oroszország, Örményország, Románia, Szlovákia, Ukrajna.

**EAE = Egyesült Arab Emírségek.

***Oroszország esetében az Európába történő utazások régió belüli (short haul) utazásnak számítanak.

A terrorizmus hatása az európai turizmusra 2016-ban

2016 folyamán több európai városban is történtek terrortámadások, ami nyilvánvalóan komoly hatással volt az érintett desztinációk turizmusára. Franciaország, Belgium és Törökország jelentősen csökkenő foglaltsági adatokról, vendég- és vendégéjszaka-számokról adott tájékoztatást az elmúlt évben.

Az érintett desztinációk turisztikai népszerűsége egy támadást követően azonnal csökkenést mutat, de idővel visszaáll egy általános növekedési ütem. Ezt a folyamatot azonban jelentősen befolyásolja az erőszakos események időbeli gyakorisága és térbeli elhelyezkedése. A történések várható hatásainak becslésekor a potenciális turisták által *észlelt kockázat* a legfontosabb tényező. Nem csak az

események helyszínét, hanem más városokat, területeket is hátrányosan érinthetnek a terrortámadások. Számos esetben a közbiztonsággal kapcsolatos feltevések az egész országra vonatkoznak, de előfordulhat, hogy az egész régióra veszélyesebb úti célként tekintenek.

A közvetlenül érintett desztinációkra vonatkozó következmények mellett a támadásoknak kétféle utóhatása érvényesül az európai turizmusban. Egyes területeknek kedvezett, hogy a fenyegetett országok helyett új úti célokat kerestek a turisták, míg számos potenciális látogató egyszerűen elkerülte Európát. Ez a fajta magatartás jellemző például az ázsiai küldőpiacokra, ahol Európára nem biztonságos desztinációként gondolnak. Ezeknek a feltevéseknek az is alapot adhat, hogy Ázsiából sokan terveznek körutazásokat Európában, mialatt több országot is meglátogatnak, és ezek a turisták hajlamosak a kontinensre egységes desztinációként tekinteni. Az Amerikából érkező vendégforgalom stabil maradt; ez köszönhető egyrészt a kultúrák és úti célok hasonlóságának, valamint a dollár euróval szembeni megerősödésének, ami az utazásokat megfizethetőbbé teszi.

Az európai desztinációk szempontjából fontos azt hangsúlyozni, hogy számos különböző úti cél érhető el a kontinensen, és a potenciális turisták kételyeit a biztonsággal kapcsolatban el kell oszlatni. Mindezt annak érdekében kell megtenni, hogy Európa a jelenlegi szerény növekedésről dinamikusabb bővülésre válthasson.

A szállodai teljesítménye

Az STR Global 2016. évi adatai alapján a globális szállodai teljesítmények vegyes képet mutatnak. A legnagyobb emelkedést az Ázsia és Csendes-óceáni térség regisztrálta, ahol 1,6%-kal volt magasabb a foglaltság, mint 2015-ben. Az amerikai régióban tovább növekedtek a szobaárak, mely növekedést az észak-amerikai régió teljesítménye, különösen az USA gazdasági bővülése alapozta meg. A Közel-Keleti/Afrikai térség teljesített a leggyengébben 2016-ban: itt mind a foglaltság, mind a napi átlagár, mind az egy kiadható szobára jutó árbevétel csökkent 2015-höz képest. Európában a foglaltság mindössze 0,6%-kal nőtt, a napi átlagár (ADR) ugyanakkor 3,3%-kal csökkent 2016-ban. A RevPAR esetében ez 2,7%-os visszaesést eredményezett.

A légi közlekedés teljesítménye

2016-ban további utasforgalom-növekedés volt megfigyelhető a légi közlekedés terén, amely összhangban van a 2015-ben tapasztalt nagymértékű bővüléssel. 2016 novemberéig az utaskilométer (RPK) mutató világszinten 6,1%-kal nőtt 2015 azonos időszakához képest. Ez az eredmény meghaladja az elmúlt tíz év átlagos növekedési ütemét (+5,2%), mely részben az alacsony olajárak következtében kialakult kedvezőbb repülőjegy áraknak köszönhető.

A Közel-Kelet volt a legintenzívebb növekedést mutató régió 2016-ban, mivel sok csomópont található itt az Ázsia, Európa és Amerika közötti forgalomban. Az Ázsia és Csendes-óceáni térség az utaskilométer mutatóban 9%-os növekedést ért el a 2016. január–november közötti időszakban, amely 2010 óta a legnagyobb, rekord mértékű RPK-növekedés a térségben. Európát tekintve 2016-ban az RPK-növekedés üteme 4,2% volt. Ez javulást jelent az év közben mért adatokhoz képest, amelyek egy ponton a leglassabb növekedést mutatták 2009 óta. A terrorista támadásoktól való félelem az utóbbi hónapokban csökkent, de egyelőre nem oszlott el teljesen.

Az Európai Légitársaságok Szövetségének (AEA) adatai szerint az európai légitársaságok kapacitása 2016-ban jelentős emelkedést mutatott: átlagosan 4,2%-kal növekedett, ami csupán kis mértékben tér el a 2015 azonos időszakának eredményétől (+4,4%). Ez a növekedés összhangban van az előző évek pozitív trendjével, és biztató kilátásokat ígér a jövőre nézve.

A load factor (PLF) hasonlóan alakult Európában, mint 2014-ben és 2015-ben, elenyésző a különbség az előző évekhez képest (2016: 80,3%; 2015: 81,5%; 2014: 81,1%).

Előrejelzések

A Tourism Economics adatai, illetve becslései szerint az *Európába irányuló* nemzetközi turistaérkezések számában 2017-re 3,0%-os növekedés, ezen belül az EU-tagországok esetében 2,1%-os bővülés várható. A szakértők szerint a nyugat-európai desztinációk 1,9%-os, az észak-európaiak 3,5%-os, a dél-európaiak pedig 2,7%-os növekedésre számíthatnak 2017-ben. Közép- és Kelet-Európa esetében 4,5%-os növekedést, míg a közép-európai és balti országok csoportjában 2,4%-os növekedést prognosztizálnak.

A Tourism Economics-nak a *kiutazások* éves növekedési ütemére vonatkozó előrejelzését az egyes régiók vonatkozásában a 2. táblázatban foglaljuk össze.

2. táblázat

A kiutazások számának változása *

	2015	2016**	2017***	2018***
Amerika	+5,1%	+3,7%	+4,5%	+4,0%
Európa	+3,3%	+1,9%	+2,8%	+4,6%
EU	+5,4%	+2,8%	+2,6%	+4,5%
Közép- és Kelet-Európa	-3,8%	-0,3%	+5,0%	+5,1%
Közép-Európa és Baltikum	+7,7%	+5,9%	+4,9%	+3,7%
Ázsia és a Csendes-óceáni térség	+7,8%	+8,7%	+5,4%	+5,3%
Afrika	+1,8%	-0,2%	+4,1%	+4,1%
Közél-Kelet	+1,4%	+4,2%	+7,3%	+8,0%
Világ	+4,7%	+4,0%	+4,0%	+4,8%

* Az egyes desztinációk turistaérkezéseinek összesítése alapján. ** Becslés. *** Előrejelzés.

Közép- és Kelet-Európa: Azerbajdzsán, Bulgária, Csehország, Észtország, Kazahsztán, Kirgizisztán, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Magyarország, Oroszország, Örményország, Románia, Szlovákia, Ukrajna.

Közép-Európa és a Baltikum: Bulgária, Cseh Köztársaság, Észtország, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Magyarország, Románia, Szlovákia.

A teljes, angol nyelvű jelentés ingyenesen letölthető az ETC honlapjáról: [http://www.etc-corporate.org/reports/european-tourism-2016-trends-and-prospects-\(q4-2016\)](http://www.etc-corporate.org/reports/european-tourism-2016-trends-and-prospects-(q4-2016)) valamint az MTÜ szakmai oldalairól: <http://szakmai.itthon.hu/statisztika>. Jelen összefoglaló felhasználásakor kérjük a Magyar Turisztikai Ügynökséget is forrásként megjelölni.

Háttér: Az ETC Kutatói Munkacsoportjának (Market Intelligence Group, amelyben a Magyar Turisztikai Ügynökség Kutatási Irodája is képviselteti magát) megbízásából a Tourism Economics készítette el aktuális elemzését az európai turizmus helyzetéről és kilátásairól. A tanulmány az ETC-tagok adatai mellett számos egyéb forrásra is támaszkodik, így a Turisztikai Világszervezet (UNWTO), az STR Global, a Nemzetközi Légi Szállítási Szövetség (IATA), az Association of European Airlines (AEA), illetve a Tourism Economics Tourism Decision Metrics (TDM) adataira. A független elemzés nem szükségszerűen azonos az ETC és tagsága álláspontjaival, várakozásaival. Az európai desztinációk legfrissebb turisztikai adatai megtalálhatók az ingyenesen használható turisztikai adatbázisban, a TourMIS rendszerben (<http://www.tourmis.info>).

További információk:

Magyar Turisztikai Ügynökség
Kutatási Iroda
Tel.: 488-8710
Fax: 488-8717
E-mail: kutatas@mtu.gov.hu
Internet: szakmai.itthon.hu